

## عنوان مقاله:

تیبین الگوهای مکانی شدت های خشکسالی در ایران

## محل انتشار:

مجله تحلیل فضایی مخاطرات محیطی، دوره 9، شماره 4 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

## نویسندگان:

سوسن حیدری - *Department of Physical Geography, Faculty of Geography, University of Tehran*

مصطفی کریمی - *Department of Physical Geography, Faculty of Geography, University of Tehran*

قاسم عزیزی - *Department of Physical Geography, Faculty of Geography, University of Tehran*

علی اکبر شمسی پور - *Department of Physical Geography, Faculty of Geography, University of Tehran*

## خلاصه مقاله:

شناخت الگوهای مکانی رخداد خشکسالی نقش مهمی در پایش، پیش آگاهی و پیش‌بینی، مقابله، کاهش آسیب‌پذیری و افزایش سازگاری با این مخاطره دارد. هدف پژوهش شناسایی پراکنش مکانی و تحلیل الگوهای مکانی سالانه، فصلی و ماهانه شدت‌های خشکسالی ایران است. با این هدف، استخراج شدت‌های خشکسالی از داده‌های بارش ماهانه بازکاوی شده (ERA5) مرکز پیش‌بینی میان مدت اروپا (ECMWF) در بازه زمانی ۱۹۷۹-۲۰۲۱ و شاخص ZSI انجام شد. برای دستیابی به هدف تحقیق و تیبین الگوی مکانی حاکم بر فراوانی شدت‌های خشکسالی (بسیارشدید، شدید، متوسط و ضعیف) از روش‌های آمار فضایی مانند خودهمبستگی موران جهانی، شاخص انسپلن محلی موران و لکه‌های داغ استفاده شد. نتایج شاخص موران جهانی نشان داد که با افزایش شدت، پراکنش مکانی پدیده خشکسالی خوشه‌ای شده است. توزیع مکانی شاخص موران محلی و لکه‌های داغ نیز این امر را تایید می‌کنند. تضاد بسیار واضح در خوشه‌های محلی رخداد بالا (پایین) و همچنین لکه‌های داغ (سرد) خشکسالی‌های شدید (بسیار شدید) سالانه در جنوب، جنوب شرق و شرق دیده شد. در فصل پاییز خشکسالی‌های ضعیف تا بسیارشدید، جهت‌گیری جنوب‌شرقی-شمال‌غربی دارند. اما در فصل بهار و زمستان الگوی مکانی خشکسالی بسیارشدید برعکس خشکسالی شدید و متوسط است. با وجود تغییرپذیری نسبتاً بالای پیشینه خودهمبستگی فضایی مثبت خشکسالی‌های شدید و بسیارشدید ماهانه، الگوی مکانی آن‌ها تقریباً مشابه است. تشکیل خوشه‌های مکانی خشکسالی‌های شدید و بسیار شدید در شمال غرب، شمال شرق و به ویژه سواحل خزری، هشدار جدی در مورد مدیریت منابع آب به خصوص برای فعالیت‌های مبتنی بر رخداد بارش، مانند کشاورزی است.

## کلمات کلیدی:

Natural hazards, spatial patterns, Moran statistics, spatial autocorrelation, hot spots

مخاطرات طبیعی، الگوهای فضایی، آماره موران، خودهمبستگی فضایی، لکه‌های داغ

## لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1689268>

